

tott a hidegháború keményebb és puhább szakaszaiban egyaránt sikeresen politizáló semlegességét tartalommal megóvni képes Ausztriáról, mely súlyos viták után az EU csatlakozást is jórészt közmegegyezésen keresztül teljesítette. Példaértékű az a politika egység, ahogy az osztrák politikai elit többsége a hön áhított államszerződés érdekében, az összes egyéni szempontot félretéve közösen ügyködött annak létrehozásáért.

Szatmári Péter

RÉDEI MÁRIA:

Mozgásban a világ. A nemzetközi migráció földrajza ELTE EÖTVÖS KIADÓ. BUDAPEST 2007.

A mozgás a történelemmel egyidős folyamat, örök emberi vonás – írja Rédei Mária a bevezető gondolatokban. A kötet átfogóan tárgyalja a nemzetközi migráció alapkérdéseit. A történelem során, hol felerősödött, hol gyengült az ember mozgásigénye, migrációja. A globalizált világban különösen fontos helyet tölt be a migráció. A vonzás és taszítás törvényei uralták és uralják ma is e mozgásfolyamatot. Napjaink főbb migrációs jellemzőit a következő gondolattal vezeti be a szerző: „A szabad áramlásban mind az ember, mind környezete arra törekszik, hogy a versenyképesség megőrzése vagy fokozása céljából, élete működése során addig legyen egy földrajzi helyen, amíg az számára megfelelő,„.

Az első két fejezetben a migráció bonyolult fogalomrendszerét helyezi el a mobilitás rendszerében, miközben a távmunka – mely a 20. században terjedt el az egész világon – pontos definícióját is értelmezi eljutva egészen a virtuális migráció fogalmáig. A szerző kiemeli a migrációs adatok és a migrációs stratégia fontosságát, hisz a migrációs stratégia megalkotása a pontos adatok ismeretét kívánja meg, mind a befogadó mind a küldő országok számára.

A harmadik fejezet a migráció szerteágazó hatásait elemzi igen nagy részletességgel, ennek megfelelően a demográfiai, gazdasági, munkaerő-piaci, a hazautalások és a szocio-kulturális hatásokat elemzi a globalizáció tükrében. A migrációs folyamat gyakorlati oldaláról is beszél a szerző utalva arra, hogy a nemzetközi munkaerő-áramlás globális ismerete elengedhetetlen a megfelelő nemzeti stratégia megalkotásához. Ebben a fejezetben különösen jó összefoglalót találunk a migráció gazdasági elméleteiről.

A 4. 5. és 6. fejezetben a menekültkérdés hosszas elemzésével a menekültek és menedékesek világa, a migráció főbb trendjein keresztül a képzettek migrációját elemzi a szerző, elvezet bennünket az expatok bonyolult világába is. Demográfusok érdeklődését felkeltheti a helyi és az érkezők korfájának összehasonlító bemutatása. A szerző rávilágít arra is, hogy korunkban a migráció állandó mennyiségi növekedése mellett a beilleszkedési idő is folyamatosan nő. Remek összefoglalást olvashatunk a migráció történelmi alakulásáról és nagyon szemléletes térképek, támasztják alá a mondanivalót. Majd a feminizáció hatásaira is kitér a szerző.

A 7. fejezet, a több mint 200 oldalon tárgyalt migráció regionális jellemzői különösen a geográfusok érdeklődését keltheti fel. A szerző kontinensenként tekinti át a migráció térbeli folyamatait, részletes jellemzést ad a nemzetközi migrációban résztvevő országok szerepéről. Külön elemzi a nagybefogadó országokban végbemenő migrációs folyamatokat, és a napjainkban lejátszódó új tendenciákról olvashatunk. E fejezet végén, pedig majd minden társadalomtudomány kutatói számára figyelemfelkeltő ajánlásokat fogalmaz meg a szerző.

A függelékben az alapfogalmi magyarázatok után 28 oldal terjedelmű igen részletes irodalomjegyzéket találunk. Ezt követi az ábrajegyzék 88 ábrával, a térképjegyzék a 43 térképpel és a táblázatjegyzék 68 táblázattal.

Ajánlom a könyvet a társadalomtudománnyal foglalkozó (geográfia, jog, szociológia, közgazdaság, biztonságpolitika stb.) kutatók, hallgatók számára. Mint tudjuk a határkutatás jelentős területe a vándorláskutatás, így a határral foglalkozók alapolvasmányának is tekinthető Rédei Mária új könyve.

Ezen túl szívből ajánlom mindenkinek, akik érdeklődnek korunkban lejátszódó események iránt, hisz a migráció valamely vonatkozásban mindenkit közvetlenül vagy közvetve érint.

Szónoky Ancsin Gabriella

TÓTH IMRE:

***A Nyugat-Magyarországi kérdés 1922–1939.
Diplomácia és helyi politika a két világháború között.
Dissertationes Sopronienses 2. Sopron, 2006. 271. old.***

A mű alapjául szolgált az sikeres doktori értekezés, amit a Szerző a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Interdiszciplináris Doktori Iskola Történettudományi Doktori Program „Európa és a magyarság a 18–20. században” keretében 2005-ben védett meg. Tóth Imre a hazai, német és osztrák levéltárakban hatalmas primer forrásanyagot gyűjtött, aminek segítségével, biztonsággal kalauzolja az olvasót a téma megértésében.

Az alkalmazott módszer sem mindennapi, hiszen a regionális mikrokörnyezetet vizsgálja az országos diplomáciai eseményekkel párhuzamosan, egészséges egyensúlyt találva ezzel mondandójának igazolására.

Ugyanakkor arra keresi a választ, hogy a két szint tevékenysége mennyire hatott egymásra, voltak-e találkozási pontok, mi motiválta az egyiket és a másikat. Arra a következtetésre jut Tóth Imre, hogy Burgenland és Nyugat-Magyarország kérdésében egyik érdekelt fél (Ausztria, Magyarország és Németország) sem akarta országos diplomáciai szinten bolygatni az ügyet. A helyi politika viszont a közvélemény erejének a kihasználásával sok esetben kellemetlen helyzetbe kényszerítette a magyar diplomáciát, állandó határmódosítási javaslataival a kettős beszéd irányába szorította.

A nyugat-magyarországi kérdés valóban az osztrák–magyar kapcsolatokban emblematikus, a békeszerződés ugyan Ausztriának ítélte, de a velencei egyezmény lehetővé tette az ott élő lakosság számára a népszavazást (plebiszcitum), így egyszerre jelentette ez a trianoni békeszerződés szorításából való kitörést, a másik oldalról viszont a magyar mozgáster növekedésével egyre veszített jelentőségéből.

A Velencei Egyezményt követte a Burgenlandi Egyezmény, ami a két állam vegyes döntőbírósi (adjudikáció) eljárását is szabályozta, alapul szolgált egyben a vagyoni tárgyalásoknak. A nyugat-magyarországi terület egyedül az, amely az Osztrák–Magyar Monarchia szétesése után valójában megvalósítja az államutódlás kategóriáját, gyakorlatilag a többi nem. Burgenland mintegy ütőkártyaként szerepelt mindkét kormány kezében. Kerekes Lajos idézi könyvében az osztrák kormány közlését, miszerint olyan lassan fog tárgyalni az egykori államvagyon likvidálásának ügyében Magyarországgal, mint amilyen lassan Magyarország Burgenland kérdésében.